

УРОК 1

Алфавит

В основе украинской письменности лежит кириллический алфавит с добавлением букв **Є, Ї, І, Ії**. Таким образом, фактически современный украинский алфавит состоит из 33 букв. По сравнению с русским языком, в украинском не используются буквы **Ёё, Ъ, Ы, Ээ**.

Украинский алфавит

Українська абетка

		Название	Произношение
А	а	а	[а]
Б	б	б	[б]
В	в	в	[в]
Г	г	г	[h]
Ґ	ґ	ге (ге з гачком)	[г]
Д	д	де	[д]
Е	е	е	[э]
Є	є	є	[e], [йэ]
Ж	ж	же	[ж]
З	з	зе	[з]
И	и	и	[ы]
І	і	і	[и]
Ії	ї	ї	[йи]
К	к	ка	[к]

Окончание таблицы

		Название	Произношение
Л	л	ел	[л]
М	м	ем	[м]
Н	н	ен	[н]
О	о	о	[о]
П	п	пе	[п]
Р	р	ер	[р]
С	с	ес	[с]
Т	т	те	[т]
У	у	у	[у]
Ф	ф	еф	[ф]
Х	х	ха	[х]
Ц	ц	це	[ц]
Ч	ч	че	[ч]
Ш	ш	ша	[ш]
Щ	щ	ща	[щ], [шчь]
	ь	знак м'якшення	мягкий знак
Ю	ю	ю	[ю]
Я	я	я	[я]

Буква **Ґ** встречается редко: в основном, в заимствованных словах и славянизмах (ґрунт, геймер, ґратіс (бесплатно), ґава (ворона), ґанок (крыльцо), ґаздыня (хозяин), ґазда (хозяйка), до ґусту (по вкусу), а также иногда факультативно в иностранных собственных именах (Ґете, Гайдегер), топонимах (Ґоронда, Уґля).

Аналогом твёрдого знака служит апостроф: в'юн, розв'язати (развязать).

Особенности украинского языка

➤ Наличие звательного падежа: Галю, Іване, Миколо, Петре, Марусю, Оксано.

➤ Инфинитив, оканчивающийся на -ти: читати [чытаты] (читать), нести (нести).

➤ Краткие формы прилагательных женского и среднего рода в именительном и винительном падежах: нова (новая), нову (новую), нове (новое), нові (новые).

➤ Наличие плюсквамперфекта: купував був (покупал).

➤ Окончания существительных мужского рода -ові/-еві в дательном падеже единственного числа: братові (брату), коневі (коню).

➤ Окончания творительного падежа -ою/-єю (а не -ой/-ей): водою (водой), землею [зэмлэю] (землём).

➤ Отсутствие мягкости согласных перед [е], [и]: великий [вэлыкый] (большой), несли [нэслы] (несли).

➤ Синтетическая форма будущего времени глаголов: битимеш [бытымэш] (будешь бить), купуватиму [купуватыму] (буду покупать).

➤ Сохранение звонкости согласных на конце слова: дуб [дуб] (дуб), ніж [ниж] (нож).

➤ Сохранение мягкости конечного [ц]: кінець [кинэць] (конец), палець [пáлэць] (палец).

Украинский язык — будучи одним из славянских языков, — для русскоязычного студента не

представляется сложным: очень многие слова и фразы понятны без перевода, строить предложения и понимать написанное особого труда обычно не вызывает. Тем не менее, некоторые специфические особенности придают украинскому языку особое очарование, и учить его — одно удовольствие!

УЧИМ НОВЫЕ СЛОВА

Дни недели

понеділок	понедельник
вівторок	вторник
середа	среда
четвер	четверг
п'ятниця	пятница
субота	суббота
неділя	воскресенье
тиждень	неделя

день	день
у понеділок	в понедельник
у середу	в среду
кожен понеділок	каждый понедельник
робочий день	рабочий день
вихідний день	выходной день

Окончание таблицы

на минулому тижні	на прошлой неделе
на наступному тижні	на следующей неделе
два рази на тиждень	два раза в неделю
вихідні	выходные

Посмотрите, как строятся украинские предложения: большинство слов вам будет понятно и без перевода, однако обратите внимание на те слова, смысл которых сразу не представляется понятным:

Який сьогодні день? — Какой сегодня день?
Сьогодні субота. — Сегодня суббота.

***Скороговорки
для тренировки произношения***

1. Був собі цебер, та переполуцебрився на полуцебрєнята.
2. Жовтий жук купив жилет, джемпер, джинси та жакет.
3. Кричав Архип, Архип охрип, не треба Архипу кричати до хрипу.
4. У Кіндрата куртка короткувата.
5. Сів шпак на шпаківню, заспівав шпак півню:
6. «Ти не вмієш так, як я — так, як ти, не вмію я».

УПРАЖНЕНИЯ

Упражнение 1.1. Прочитайте украинские слова:

защербетати, внуча, підборовий, смуток, хрестик, світлопис, кокцида, доїжджати, водолій, вар'яг, антологія, адаптація, друкар

Упражнение 1.2. Прочитайте слова и переведите:

вівторок, середа, неділя, субота, четвер, понеділок, п'ятниця

Упражнение 1.3. Переведите слова на украинский язык:

воскресенье, вторник, неделя, понедельник, пятница, среда, суббота, четверг

Упражнение 1.4. Как переводятся следующие словосочетания?

1. день народження
2. кінець тижня
3. на середу
4. з п'ятниці до неділі
5. у понеділок
6. неробочий день
7. по вівторках

УРОК 2

Произношение букв и буквосочетаний

Ударение в украинских словах подвижное. Ударный слог произносится с напряжением; артикуляция безударных и ударных гласных совпадает. Безударные гласные не ослабляются и не редуцируются:

лаборато́рія — лаборатория, о́дяг — одежда, подару́нок — подарок, ка́са — касса.

Обратите внимание на произношение следующих украинских букв:

Буква	Звук	Примеры
и	[ы]	бути [бу́ты] («быть»)
і	[и]	міст [мист] («мост»)
ї	[йи]	їжак [йижак] («ёж»)
є	[е]	модельєр [модельє́р] («модельер»)
е	[э]	метр [мэ́тр] («метр»)
г	[h] (как в слове «Бог»)	готель [готэ́ль] («гостиница»)
ґ	[г]	газда [га́зда] («хозяйка»)

Буквосочетания **дж** и **дз** произносятся часто как один звук:

кинджал [кынджа́л] — кинжал

гедзь [гэдзь] — овод

Но на стыке частей слова буквосочетания **дж** и **дз** произносятся как два отдельных звука:

надзвичайний [надзвча́йний] — чрезвычайный

Наиболее распространённые слова с буквой **г**: автобіографія, автограф, ага, агент, агрус (крыжовник), агрусівка, агрусівочка, агрусовий;

агу, агусі, аргат, аргонія;

бага, багари, байдиги, балагувати, балега, бардига, бега, бегар, бегарник, бегас, бегеря, бегечати, бегоніти, безґрунтий, безґрунтовний, безґрунтовно, белега, бигарь, бигасень, бігарь, бігос, буга, булега, бульбега;

вагаш, варга, варгуля, вегеря, вигвинтити, вигуляри;

гаджуга, гевгати, гергев, габелковий, габелок, габзувати, габлі, гав'ячий, гава (ворона), гавега, гавеня, гавзун, гавити (быть невнимательным, нерасторопным), гавра, гаврати, гагати, гагота-ти, гаджала, гаджалагати, гаджале, гадзуля, газда (хозяйка), газдинечка, газдинити, газдинька, газдиня, газдівка, газдівний, газдівство, газдівський, газдовитий, газдонька, газдування, газдувати, газдусьо, газдыня (хозяин), гайда, гайдарь,

гайдиця, ґайдиця, ґайдичка, ґайдувати, ґала, ґа-
 лаґан, ґаламаґати, ґаланки, ґаланці, ґалда, ґале-
 ра, ґалиця, ґалунок, ґальон, ґальонка, ґалюґа, ґа-
 ляра, ґамнути, ґандж (*недостаток, нехватка*),
 ґанджа, ґанджовитий, ґанджовитий (*с дефектом*),
 ґанджувати (*находить в ком-л. недостаток*), ґан-
 джули, ґандзолля, ґанзур, ґанок (*крыльцо*), ґаня,
 ґара, ґарґала, ґарґало, ґарґара, ґарґачки, ґард, ґар-
 дувати, ґарита, ґарлика, ґарнаґа, ґарований, ґа-
 рувати, ґатунок (*сорт*), ґахуватися, ґацик, ґвалт
 (*громкий крик*), ґвалтівний, ґвалтівно, ґвалтовне,
 ґвалтовний, ґвалтовно, ґвалтувати (*громко кри-
 чать*), ґвер, ґвинт, ґвинтик, ґвир, ґевґати, ґевґавка,
 ґеґадзи, ґеґання, ґедзатися (*бегать, прыгать от
 укуса слепня*), ґедзел, ґедзень, ґедзик, ґедзилля,
 ґедзкатися, ґедзле, ґедзунок, ґедзь (*слепень*), ґед-
 кати, ґедло, ґезунд, ґеймер, ґел, ґелґотати, ґелґоті-
 ти, ґелевач, ґелево, ґелета, ґелетя, ґелка, ґелкота-
 ти, ґельґів, ґелюх, ґемзати, ґензура, ґер, ґерґавка,
 ґерґелиця, ґерґелі, ґерґера, ґерґетати, ґерґетня,
 ґерґецки, ґерґечник, ґерґіт, ґерґотання, ґерґотати
 (*гоготать*), ґердан, ґереґа, ґерлак, ґерлянка, ґеру-
 вати, ґецатися, ґзимс, ґзитися, ґзівка, ґзунс, ґивт,
 ґивтати, ґивтнути, ґигнути (*погибнуть, умереть*),
 ґила, ґилун, ґилькотіти, ґипс, ґирґачка, ґирд, ґи-
 рланка, ґирлиґа, ґирлиґа (*гирлига — длинная за-
 гнутая палка пастуха*), ґирувати, ґіб, ґівґач, ґіргі,
 ґірґожник, ґіцкатися, ґлег, ґлегати, ґледжати, ґлей
 (*загустевший вишнёвый сок*), ґлейт, ґловень, ґлу-

зи, гльоґ, гльоґати, глюч, гля, гяг, гяганець, гяганний, гягати, гягушки, гніт (*фитиль*), гнип, говда, гогель-могель (гоґоль-моґоль), гоґа, гоґози, гоґозник, гоґло, гоґдувати, гоґка, гоґдзоль, гоґдзоляк, гоґдзоляка, гоґдзолячка, гоґнет, гоґнт, гоґнталь, гоґнтаниця, гоґнтар, гоґнтина, гоґнтовий, гоґнтя, гоґрголя, гоґрголястий, гоґрсет, гоґспода, гоґсподар, гоґсподарити, гоґсподарів, гоґсподарка, гоґсподарський, гоґсподинин, гоґсподиня, гоґтка, гоґтур, гоґхнути, гоґрайцар, гоґрамузляти, гоґранат, гоґранатовий, гоґраса, гоґрасувати (*выстругивать, расчищать, вытаптывать*), гоґрата (*решётка*), гоґратіс (*бесплатно*), гоґратчастий (*решетчатый*), гоґратя, гоґрацювати, гоґреґорний, гоґрейцар, гоґреци, гоґрече, гоґречність, гоґречний (*учтивый*), гоґречно, гоґринджоли, гоґринджолята (*низкие широкие сани*), гоґрис, гоґрївджати, гоґрона, гоґрос, гоґрузло, гоґрулина, гоґрулисько, гоґрульовина, гоґруля, гоґруляник, гоґрулянка, гоґрундаль, гоґрундзьований, гоґрундзьувати, гоґрундзьуватий, гоґрунт, гоґрунталя, гоґрунттик, гоґрунтівка, гоґрунтовий, гоґрунтовище, гоґрунтовний, гоґрунтувати(ся) (*основываться; обосновывать*), гоґрунь, гоґривчати, гоґглюватий, гоґгля, гоґголька, гоґджулай, гоґджулька, гоґдз, гоґдзик (пуговица), гоґдзиковий, гоґдзичок, гоґдзола, гоґуз, гоґуза, гоґзелець, гоґузий, гоґзулька, гоґзуля, гоґулати, гоґулий, гоґулька, гоґуля (*шишка* (от удара), гоґунадза, гоґуральня, гоґургула, гоґургуля, гоґуцьок, гоґуш, гоґушуватий;

джерґа, джерґати, джерґіт, джерґотати, джерґотня, джерґегеля, джиг, джигавка, джигели, джигиря,

джигнути (*ужалить*), джигра, джигун (*бунтовщик*), джигуха, джоган, джолгнути, джуган, джугля, дзиг, дзиґа (*игрушка-волчок*), дзиґар, дзиґарі (*чась*), дзиґармайстер, дзиґарний, дзиґарок, дзиґати, дзиґлик (*табурет*), дзиґликовий, дзиґличок, дзиґльований, дзиґлятко, дзиґнути (*жужжать*), до ґусту (*по вкусу*), доґа, доґедзґатися, доґлебати, дриґонутити, дриґ, дриґавка, дриґання, дриґати (*дрыгать*), дриґатися, дриґез, дриґнути, дриґулька, другар;

жоломиґа;

заґавити, заґавитися, заґавитися (*увлекшись чем-нибудь или задумавшись, проявить невниманье к кому, чему*), заґвалтувати, заґеґотати, заґедзелити, заґедзкатися, заґелґати, заґервати, заґерґотати, заґрундзьюувати, заґудзлити, зґарда, зґвалтувати, зґедзатися, зґіґнути, зґляґатися, зґоя, зґрунтувати;

йо́лупеґа;

лаґун, леґа, леґавий, леґар, леґедуватися, леґейда, леґінь, леґувати, леґурний, леґурно, ліґерка;

маґель, маґельниця, маґельниця, маґільниця, маґеран, маґерка, маґіль, маґоль, маґлювати, маґро, маґура, мазґливий, мамалиґа, миґа, миґдалевий, миґдаль, миґза, миґла, миґлаш, миґлювати, моґуля, морґ, морґуля, морґулька;

наґвалтувати, наґрамузляти, наґунадзити, неґречний, неґречно, неґура;

обґрунтувати (*обосновать, подтверждать истинность, правильность*), орґанець;